

26. јуни 2017.
**Међународни дан против злоупотребе и
незаконите трговине дрогама**

„Прво саслушај”

Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама обележава се широм света од када га је Генерална скупштина УН-а прогласила Резолуцијом 42/112, 1987. године, у циљу изражавања одлучности да се ојача деловање и сарадња у борби против ових појава. Злоупотреба психоактивних супстанци погађа све друштвене слојеве у свим државама света негативним последицама по здравље и животе људи, подстицањем криминала и претњом одрживом развоју.

Слоган кампање за 2017. годину - „Прво саслушај” исти је као и 2016. године и надовезује се на успех постигнут у претходном периоду. Први и основни корак који треба учинити како би се детету или младој особи пружила помоћ у његовом здравом одрастању и безбедном развоју јесте правилна комуникација са њим која почиње слушањем.

Превенција у области злоупотребе психоактивних супстанци је склоп психолошких, социјалних, правних и здравствених активности са циљем спречавања оштећења здравља, настанка болести и последица изазваних ризичним понашањем, тј. коришћењем психоактивних супстанци. Главни циљеви превенције су:

1. спречавање конзумирања психоактивних супстанци,
2. одлагање конзумирања психоактивних супстанци и
3. спречавање да они који експериментишу са дрогама постану корисници високог ризика и зависници од дрога.

Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” и мрежа института /завода за јавно здравље обележавају Међународни дан против злоупотребе и кријумчарења дрога организовањем различитих активности, као што су: јавне манифестације, предавања и трибине за родитеље и децу, припрема и /или дистрибуција информативног материјала за становништво. Све активности подразумевају и интензивну сарадњу са свим секторима друштва и медијима. Значајно је учешће школа, родитеља, полиције, радно активног становништва и послодаваца, медија, верских заједница, здравствених радника, удружења грађана и других, у активностима које имају за циљ смањење злоупотребе дрога.

Детињство и адолесценција су периоди значајног развоја и могућности, али и периоди када су деца и адолесценти посебно осетљиви на ризична понашања, укључујући и употребу дувана, алкохола и дрога. Већина младих никада неће користити дроге, али они који хоће су

често погођени и факторима који су ван њихове контроле, као што су: сиромаштво, изложеност насиљу, недостатак родитељске бриге и љубави, провођење времена са вршњацима који се ризично понашају, криминал. Посебно је важно развијати и спроводити програме намењене осетљивим групама младих, тј. младима под повећаним ризиком за коришћење психоактивних супстанци, а не мање важно је и укључивање родитеља у превентивне активности.

Родитељи имају највећи утицај на развој свога детета. Дobar однос са дететом почиње првим кораком - слушањем. Чак и кратко време свакодневно проведено са дететом, може много помоћи у његовом развоју и спречавању ризичног понашања, уколико му родитељ посвети пуну пажњу. У многим земљама су имплементирани програми који пружањем подршке породици и развијањем породичних вештина дају охрабрујуће резултате.

Наставницима, који такође имају велики утицај на процес одрастања деце и развој њихове личности, поручује се да се информишу и подрже креирање превентивних програма заснованих на доказима, и да примењујући те програме обрате пажњу на односе међу децом и осећај припадности које дете има у школи, јер се показало да су она деца која имају осећај припадности мање подложна ризичном понашању. Такође је битно да наставници изграде добар однос са децом, да умеју да их саслушају са разумевањем и емпатијом, да подржавају развој њихових личности развијањем личних и социјалних вештина. Наставници треба да учине све што је могуће да децу задрже у школи тако што ће неговати добру атмосферу и мотивисти их на различите активности, којима би се развијали сви њихови потенцијали.

Здравствени радници и сарадници који се баве превенцијом злоупотребе психоактивних супстанци за креирање и реализацију својих превентивних програма треба да користе чињенице о различитим факторима ризика као што су: породични односи и нарочито конфликти, економски услови - посебно сиромаштво, утицај медија, лака доступност и понуда дрога, законска регулатива у зедници итд. При томе треба увек имати у виду осетљиве групе деце које најпре треба саслушати, јер је њима често потребна већа подршка за равој вештина које би их чиниле отпорним на негативне утицаје и факторе ризика околине. У многим земљама се показало да превенција заснована на доказима даје резултате тако што смањује број деце која имају ризично понашање и користе дрогу, и одражава се на позитивне ефекте у социјалним односима деце са околином како у школи, тако и у породици.

Радницима у полицији се поручује да имају у виду ризике које доноси младост и адолесценција, у којој многи имају склоности да испитују своје потенцијале упуштајући се у ризична понашања, која укључују и коришћење психоактивних супстанци. У својим превентивним активностима они треба да имају слуша за информације које добијају од деце и омладине како би их применили у пракси и пружили адекватну помоћ и заштиту деци у периоду њиховог одрастања. Познато је да су полицијске службе корисни партнери како у превенцији насиља и криминала, тако и у превенцији злоупотребе психоактивних супстанци.

Укључивање што већег броја партнера у обележавање Светског дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама као значајног датума из Календара здравља, доприноси даљем јачању међусекторске сарадње у области смањења понуде и потражње дрога, као и унапређењу јавног здравља.